

Datum van
inontvangstneming

:

19/07/2021

Zaak C-344/21**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

2 juni 2021

Verwijzende rechter:

tribunal de commerce de Paris (handelsrechter Parijs, Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

17 mei 2021

Verzoekers:

AA

BB, echtgenote van AA, en anderen

Verweerders:

Allianz Bank SA en anderen

1. Feiten en voorwerp van het geding

- 1 Bij overeenkomst van 10 december 1992 met de toenmalige overheidsbank Crédit Lyonnais werd de verkoop van de voornaamste activa en de algemene schuldenregeling van de groep van verzoeker AA vastgelegd. Op 16 december 1992 werd aan Crédit Lyonnais een mandaat verleend om de deelneming in de vennootschap Adidas die in essentie door verzoeker AA werd aangehouden, voor ten minste 2,085 miljard Franse frank (ongeveer 320 miljoen EUR) te verkopen.
- 2 Op 12 februari 1993 heeft Crédit Lyonnais in haar hoedanigheid van lasthebber deze deelneming verkocht aan een aankoopconsortium waarvan verschillende entiteiten deel uitmaakten, zoals de huidige verweerders, waaronder ook dochterondernemingen van Crédit Lyonnais. Daarnaast werd met de heer TTT ook een doorverkoopprotocol gesloten, in de vorm van een aankoopoptie tegen de vooraf vastgestelde prijs van 4,4 miljard Franse frank (ongeveer 710 miljoen EUR), waarbij voor het grootste gedeelte van de voor de aankoop noodzakelijke

financiering gunstige voorwaarden werden toegezegd, met de verbintenis om de latere meerwaarde onderling te verdelen.

- 3 Op 22 december 1994 werd de aankoopoptie gelicht. Nadien werd Adidas op 17 november 1995 opgenomen in de notering aan de beurs van Frankfurt. Bij de eerste notering werd Adidas gewaardeerd op ongeveer 1,677 miljard EUR.
- 4 Verzoekers hebben de regelmatigheid van de eerste verkoop van de Adidasaandelen aangevochten, waarbij zij aanklaagden dat hierachter een portage schuilging om in hun nadeel de werkelijk gerealiseerde meerwaarde op te strijken.
- 5 Er volgden een aantal gerechtelijke procedures, waaronder in 2013 een strafprocedure.
- 6 Verzoekers bevestigen dat zij naar aanleiding van onderzoeken in dit kader aanwijzingen hebben gevonden waaruit blijkt dat de Unierechtelijke mededingingsregels werden geschonden, meer bepaald op het gebied van concentraties en staatssteun, en zijn daarbij van mening dat in februari 1993 aan de Europese Commissie valse verklaringen werden afgelegd.
- 7 Verzoekers vorderen de vergoeding van de wegens schending van de Unierechtelijke mededingingsregels geleden schade.

2. Toepasselijke bepalingen

A. *Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie*

- 8 Titel VII, „Gemeenschappelijke regels betreffende de mededinging, de belastingen en de onderlinge aanpassing van de wetgevingen”, bevat een hoofdstuk 1, „Regels betreffende de mededinging”, met als afdeling 1 „Regels voor de ondernemingen”, waarin artikel 101 luidt als volgt:

„1. Onverenigbaar met de interne markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen lidstaten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de interne markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in:

- a) het rechtstreeks of zijdelings bepalen van de aan- of verkoopprijzen of van andere contractuele voorwaarden;

[...]

- e) het afhankelijk stellen van het sluiten van overeenkomsten van de aanvaarding door de handelspartners van bijkomende prestaties welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

2. De krachtens dit artikel verboden overeenkomsten of besluiten zijn van rechtswege nietig.

[...]”

- 9 In afdeling 2, met als opschrift „Steunmaatregelen van de staten”, bepaalt artikel 107, lid 1, het volgende:

„Behoudens de afwijkingen waarin de Verdragen voorzien, zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.”

- 10 Artikel 108, lid 3, luidt als volgt:

„De Commissie wordt van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen tijdig op de hoogte gebracht, om haar opmerkingen te kunnen maken. Indien zij meent dat zulk een voornemen volgens artikel 107 onverenigbaar is met de interne markt, vangt zij onverwijld de in het vorige lid bedoelde procedure aan. De betrokken lidstaat kan de voorgenomen maatregelen niet tot uitvoering brengen voordat die procedure tot een eindbeslissing heeft geleid.”

B. Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen, herschikking van verordening nr. 4064/89

- 11 In artikel 3, met als opschrift „Definitie van concentraties”, staat onder meer het volgende te lezen:

„[...] 5. Een concentratie wordt geacht niet tot stand te komen:

a) wanneer kredietinstellingen of andere financiële instellingen of verzekeringsmaatschappijen tot de normale werkzaamheden waarvan de verhandeling van effecten voor eigen rekening of voor rekening van derden behoort, tijdelijke deelnemingen houden die zij in een onderneming hebben verworven, teneinde deze deelnemingen weer te verkopen, mits zij de aan deze deelnemingen verbonden stemrechten niet uitoefenen om het concurrentiegedrag van deze onderneming te bepalen of mits zij deze stemrechten slechts uitoefenen om de verkoop van deze onderneming of van haar activa, geheel of gedeeltelijk, of de verkoop van deze deelnemingen voor te bereiden en deze verkoop plaatsvindt binnen een jaar na de verwerving; deze termijn kan op verzoek door de Commissie verlengd worden, wanneer deze instellingen of maatschappijen aantonen dat de verkoop binnen de gestelde termijn redelijkerwijs niet mogelijk was”.

- 12 Artikel 4, met als opschrift „Voorafgaande aanmelding van concentraties en verwijzing vóór aanmelding op verzoek van de aanmeldende partijen” luidt als volgt:

„1. Concentraties met een communautaire dimensie in de zin van deze verordening moeten bij de Commissie worden aangemeld vóór de totstandbrenging ervan en na de sluiting van de overeenkomst, de aankondiging van het openbare overnamebod of de verwerving van een zeggenschapsdeelneming. [...]”

- 13 Artikel 7, met als opschrift „Opschorting van de totstandbrenging van de concentratie” bepaalt het volgende:

„1. Een concentratie met een communautaire dimensie, zoals omschreven in artikel 1, of een concentratie die door de Commissie overeenkomstig artikel 4, lid 5, dient te worden onderzocht, mag niet tot stand worden gebracht zolang zij niet is aangemeld en met de gemeenschappelijke markt verenigbaar is verklaard bij een krachtens artikel 6, lid 1, onder b), of artikel 8, lid 1 of lid 2, gegeven beschikking, dan wel mag worden geacht verenigbaar te zijn verklaard overeenkomstig artikel 10, lid 6. [...]”

- 14 Artikel 8 luidt als volgt:

„[...]”

4. Indien de Commissie vaststelt dat een concentratie:

- a) reeds tot stand is gebracht en die concentratie onverenigbaar is verklaard met de gemeenschappelijke markt, of

[...]”

kan de Commissie de volgende maatregelen opleggen:

- de Commissie kan de betrokken ondernemingen verplichten de concentratie te ontbinden, met name door ontbinding van de fusie of door verkoop van alle verkregen aandelen of vermogensbestanddelen, met het oog op het herstel van de situatie zoals die was vóór de totstandbrenging van de concentratie. Indien herstel van de situatie zoals die was vóór de totstandbrenging van de concentratie door middel van ontbinding van de concentratie niet mogelijk is, kan de Commissie elke andere passende maatregel nemen om voor zover mogelijk een dergelijk herstel te bereiken;
- de Commissie kan elke andere passende maatregel gelasten om te bereiken dat de betrokken ondernemingen de concentratie ontbinden of andere herstelmaatregelen nemen zoals opgelegd in haar beschikking.

[...]”

C. Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag

15 Artikel 2, met als opschrift „Aanmelding van nieuwe steun” bepaalt:

„1. Tenzij anders is bepaald in verordeningen op grond van artikel 94 van het Verdrag of op grond van andere desbetreffende bepalingen, wordt elk voornemen om nieuwe steun te verlenen tijdig door de betrokken lidstaat bij de Commissie aangemeld. De Commissie stelt de betrokken lidstaat onverwijld van de ontvangst van een aanmelding in kennis.

2. In de aanmelding verstrekt de betrokken lidstaat alle informatie die de Commissie nodig heeft om overeenkomstig de artikelen 4 en 7 een beschikking te geven (,volledige aanmelding’).”

16 Artikel 3, met als opschrift „Standstill’-bepaling” bepaalt het volgende:

„Op grond van artikel 2, lid 1, aan te melden steun mag niet uitgevoerd worden, alvorens de Commissie een beschikking tot goedkeuring van die steun heeft gegeven of wordt geacht die te hebben gegeven.”

D. Richtlijn 2014/104/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2014 betreffende bepaalde regels voor schadevorderingen volgens nationaal recht wegens inbreuken op de bepalingen van het mededingingsrecht van de lidstaten en van de Europese Unie

17 Artikel 2, met als opschrift „Definities” luidt als volgt:

„Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. ,inbreuk op het mededingingsrecht’: een inbreuk op artikel 101 of 102 VWEU of op nationaal mededingingsrecht; [...]”

18 Artikel 3, met als opschrift „Recht op volledige vergoeding” luidt als volgt:

„1. De lidstaten zorgen ervoor dat iedere natuurlijk persoon of rechtspersoon die schade heeft geleden door een inbreuk op het mededingingsrecht, de mogelijkheid heeft volledige vergoeding van die schade te vorderen en te verkrijgen.

2. Een volledige vergoeding brengt een persoon die schade heeft geleden, in de positie waarin die persoon zich zou hebben bevonden indien er geen inbreuk op het mededingingsrecht was gemaakt. Zij omvat dan ook het recht op vergoeding van het daadwerkelijke verlies en voor de gederfde winst, vermeerderd met de betaling van rente.

3. Volledige vergoeding uit hoofde van deze richtlijn mag niet leiden tot overcompensatie, ongeacht of het punitieve schadevergoeding, meervoudige schadevergoeding of andere vormen van schadevergoeding betreft.”

19 Artikel 10, met als opschrift „Verjaringstermijnen” luidt als volgt:

„1. De lidstaten stellen overeenkomstig dit artikel regels vast die van toepassing zijn op verjaringstermijnen voor het instellen van schadevorderingen. In die regels wordt het tijdstip bepaald waarop de verjaringstermijn begint te lopen, de duur van de termijn en de omstandigheden waarin de termijn wordt gestuit of geschorst.

2. De verjaringstermijn begint niet te lopen voordat de inbreuk op het mededingingsrecht is stopgezet en een eiser weet heeft, of redelijkerwijs geacht kan worden te hebben, van:

- a) de gedraging en het feit dat deze gedraging een inbreuk op het mededingingsrecht vormt;
- b) het feit dat hij door de inbreuk op het mededingingsrecht schade heeft geleden, en
- c) de identiteit van de inbreukmaker.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de verjaringstermijn om een schadevordering in te stellen ten minste vijf jaar bedraagt.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat de verjaringstermijn afhankelijk van het nationaal recht wordt geschorst dan wel wordt gestuit wanneer een mededingingsautoriteit een handeling verricht tot onderzoek of vervolging van de inbreuk op het mededingingsrecht waarop de schadevordering betrekking heeft. De schorsing eindigt ten vroegste één jaar na de vaststelling van een definitieve inbreukbeslissing of nadat de procedure op andere wijze is beëindigd.”

3. Standpunt van partijen

A. Verzoekers

20 Verzoekers betwisten met klem de regelmatigheid van de verkoop van de Adidasaandelen. Zij klagen de verrichtingen aan die Crédit Lyonnais samen met verweerders heeft opgezet en neerkomen op portage voor rekening van de uiteindelijke koper, waardoor zij de gerealiseerde meerwaarden mislopen.

21 In de onderhavige aansprakelijkheidsvordering stellen zij dat de onrechtmatige daad van verweerders wordt gekenmerkt door het feit dat bij de litigieuze verrichtingen de Unierechtelijke mededingingsregels, met name die inzake de controle op concentraties van ondernemingen en inzake staatssteun, zijn geschonden.

22 Verzoekers betogen allereerst dat de verwerving van de Adidasaandelen in februari 1993 neerkwam op een concentratie, omdat Crédit Lyonnais en, in fine, de Staat, via de meer dan twintig maanden durende portage door de diverse kopers

waarin de staat meerderheidsaandeelhouder was, waaronder Crédit Lyonnais en de entiteiten die zij controleerde, hierdoor de zeggenschap over Adidas verwierven. Daaruit besluiten zij dat Crédit Lyonnais tijdelijk, tot de verkopen in december 1994, de zeggenschap over de activa van Adidas heeft verworven en dat voor deze verrichting de voorafgaande toestemming van de Europese Commissie was vereist.

- 23 Aangezien de Franse Staat de uiteindelijke controle over Adidas uitoefende, stond het aan de groep Crédit Lyonnais en verweerders om de aanmeldingsformaliteiten te vervullen.
- 24 Vervolgens herinneren verzoekers eraan dat Crédit Lyonnais, toen een overheidsbank, de koper een uiterst voordelige financiering toezegde om de doorverkoop vlot te laten verlopen. Hierin zien zij staatssteun die, wegens niet-aanmelding, onrechtmatig is.
- 25 Verzoekers vragen de tribunal om aan Hof van Justitie van de Europese Unie zeventien vragen om uitlegging van de Unierechtelijke mededingingsregels voor te leggen. Na onderzoek handhaaft de tribunal er zestien en sluit de vraag over het begrip misbruik van machtspositie uit.

B. Verweerders

- 26 Verweerders werpen een exceptie van niet-ontvankelijkheid op, ontleend aan de verjaring van de aansprakelijkheidsvordering in nationaal recht.
- 27 Ten gronde betwisten zij het bestaan van een onrechtmatige daad en van een oorzakelijkheidsverband met de gestelde schade.

4. Beoordeling door de tribunal:

- 28 De tribunal verwerpt allereerst de exceptie van niet-ontvankelijkheid ontleend aan de nationale regels inzake verjaring, met name omdat die in overeenstemming moeten worden gebracht met de noodzaak om de doeltreffendheid van de rechtsregels van de Europese Unie te waarborgen.
- 29 De tribunal voegt hieraan toe dat het tijdstip waarop de verjaring ingaat, afhangt van de datum van de inbreuk en derhalve van haar eenmalig of voortdurend karakter, en in dit laatste geval kan de verjaringstermijn niet ingaan vóór de dag waarop een einde is gekomen aan de inbreuk.
- 30 De tribunal heeft niettemin vragen over de verjaringsregeling in het Unierecht en stelt hierover prejudiciële vragen.
- 31 Vervolgens onderzoekt de tribunal achtereenvolgens de gestelde schendingen van de mededingingsregels, met name niet-aanmelding van een concentratie, niet-aanmelding van staatssteun en het bestaan van een mededingingsregeling.

A. Niet-aanmelding van een concentratie

- 32 Krachtens verordening nr. 4064/89, die ten tijde van de feiten van toepassing was, werden verrichtingen die aan de volgende voorwaarden voldeden verplicht onderworpen aan controle:
- Bij de verrichting diende sprake te zijn van een concentratie – begrepen als het duurzaam verwerven van zeggenschap over een onderneming – en kon het zowel gaan om een fusie als om de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming of de verwerving van een onderneming.
 - De ondernemingen die de zeggenschap verwerven of de doelonderneming dienden bepaalde omzetcriteria te overschrijden.
- 33 De tribunal stelt vast dat een aantal kopers van Adidas, waaronder de verweerders, de Europese Commissie hebben verzocht om een ontheffing van de verificatie van een controleverwerving in geval van concentraties, met het oog op de verkoop van de deelneming van verzoeker AA in Adidas.
- 34 C. ██████ advocaat, stuurde op 10 februari 1992 een schrijven in die zin „ter bevestiging van de beschrijving van de verrichting, opdat u ons schriftelijk zou kunnen bevestigen dat voor de totstandbrenging van die verrichting geen voorafgaande aanmelding bij uw diensten vereist is”.
- 35 Op grond van de beschrijving van de verrichting bevestigde ██████ aan de Commissie dat, gelet op de deelnemingsverhouding tussen de vennoten, geen enkele partij alleen de zeggenschap over Adidas bezat, en kwam hij tot de slotsom dat de voorgenomen verkoop geen enkele invloed had op de mededingingsstructuur binnen de relevante markt.
- 36 Op 16 februari 1993 bevestigde ██████ aan de Commissie dat de kapitaaldeelneming van 42 % door de ondernemingen in handen van de Staat hun niet de mogelijkheid bood om rechtens of feitelijk zeggenschap over Adidas uit te oefenen.
- 37 Op 22 februari 1993 heeft de Commissie in de volgende bewoordingen aangegeven dat zij het eens was met de analyse van ██████ in verband met de ontheffing: „Na afloop van de verrichting zal inderdaad geen enkele aandeelhouder meer dan 25 % van het kapitaal van de vennootschap aanhouden, wat, gelet op het ontbreken van een aandeelhoudersovereenkomst of een stemafpraak, alle mogelijkheden openlaat voor gelegenheidsallianties om een meerderheidscontrole op te bouwen, zonder dat die daarom noodzakelijkerwijze van blijvende aard moet zijn. (...)”

Bijgevolg hebben de verrichtingen – zoals door u beschreven – waarbij aandelen in het kapitaal van Adidas worden overgedragen, niet tot doel noch tot gevolg dat de zeggenschap over de vennootschap ADIDAS in de zin van artikel 3 van de

voornoemde verordening over de controle op concentraties, in handen komt van één aandeelhouder of een groep van welbepaalde aandeelhouders.”

- 38 De tribunal stelt vast dat ten tijde van de feiten voor de verrichting in kwestie geen enkele goedkeuringsbeschikking in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekend gemaakt en dat uit deze vaststelling niet kan worden afgeleid dat verzoeker AA dit had moeten of kunnen vaststellen en vanaf dat ogenblik in staat zou zijn geweest om te handelen op grond van het Unierecht.
- 39 Het staat vast dat deze briefwisseling op 2 april 2019 door de Commissie ter kennis van verzoekers is gebracht, naar aanleiding van een verzoek om toegang tot documenten, en dat om redenen van vertrouwelijkheid bepaalde vermeldingen hierin waren geschrapt.
- 40 Uit de gegevens die zijn overgelegd blijkt dat de Commissie kennelijk is misleid met betrekking tot de werkelijkheid omtrent de zeggenschap over Adidas, aangezien door deze verkooptransactie in onderling overleg zeggenschap kon worden verkregen. De voorafgaande formaliteit van opschorting en aanmelding van de voorgenomen concentratie is bijgevolg niet op geldige wijze verricht, terwijl de bij deze verrichting betrokken kopers en Adidas de omzetcriteria van verordening nr. 4064/89 overschreden.
- 41 De tribunal merkt op dat verweerders voorts artikel 3, lid 5, onder a), van de verordening niet hebben toegepast, waardoor zij een aanmelding van de verrichting hadden kunnen vermijden.
- 42 Verordening nr. 4064/89 en verordening nr. 139/2004 geven niet duidelijk aan welke de gevolgen zijn van de totstandbrenging van een niet-aangemelde concentratie, behalve de mogelijkheid voor de Commissie om krachtens artikel 14 boetes op te leggen. Volgens artikel 8, lid 4, van de verordening kunnen verrichtingen die niet voldoen aan de gestelde voorwaarden, worden gelijkgesteld met niet-aangemelde verrichtingen. Deze verrichtingen moeten in beginsel worden ontbonden, al kan het zekerheidsbeginsel ertoe leiden dat de oorspronkelijke eigenaars moeten worden vergoed, gelet op de tijd is verstreken en de verworven subjectieve rechten,.
- 43 De juridische gevolgen van de toepassing van deze teksten op de portageverrichting in kwestie dienen dus te worden verduidelijkt, ook met betrekking tot hun verjaring. Bijgevolg zal de tribunal hierover de nodige prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie stellen.

B. Niet-aanmelding van staatssteun

- 44 Het staat vast dat de financiering ten belope van 4,4 miljard Franse frank die is verleend aan de houder van de aankoopoptie op de Adidasaandelen, mogelijk staatssteun vormt in de zin van artikel 107 VWEU en bij de Commissie had moeten worden aangemeld.

- 45 De lening werd immers verstrekt met overheidsmiddelen, aangezien het om Crédit Lyonnais ging, die toen onder controle van de Franse Staat stond. Volgens vaste rechtspraak (zie met name het arrest van 16 mei 2002, Frankrijk/Commissie, „Stardust Marine” (C-482/99, EU:C:2002:294) wordt elke steun die organisatorisch gezien door een openbaar bedrijf wordt verleend, vermoed aan de staat te kunnen worden toegerekend.
- 46 Bovendien werd de lening in kwestie selectief en niet op algemene wijze toegekend, tegen voorwaarden die vergeleken bij de marktvoorwaarden, gunstig blijken. In het licht van de Europese rechtspraak dient de toegezegde rentevoet van 0,5 % per jaar te worden vergeleken met rentevoeten van meer dan 10 % die op dat ogenblik aan een privé-investeerder zouden zijn aangeboden, rekening houdend met de toen beschikbare informatie en prognoses.
- 47 De tribunal stelt dat de verrichting in kwestie wel degelijk tot stand is gebracht door diverse actoren, waaronder verweerders, die de verantwoordelijkheid voor het niet aanmelden niet alleen aan Crédit Lyonnais kunnen toeschrijven, ook al had die aanmelding wegens staatssteun in naam van de staat moeten worden verricht.
- 48 Rekening houdend met deze feitelijke en juridische argumenten acht de tribunal de staatsteun onrechtmatig, aangezien geen enkele aanmelding krachtens artikel 108 VWEU, en evenmin krachtens verordening nr. 659/1999 van de Raad, is verricht. Gelet op de verplichting voor de Europese rechters om de Europese Commissie bij te staan, dient de tribunal te waken over een correcte toepassing van het Unierecht en de bescherming van de rechten van justitiabelen die negatieve gevolgen ondervinden van een onrechtmatige totstandbrenging van de steun in kwestie.
- 49 Aangezien niet aan de regels inzake aanmelding van staatssteun is voldaan, komt het erop aan te bepalen welke de gevolgen hiervan zijn. Zoals verzoekers terecht stellen, is richtlijn 2014/104 niet van toepassing op het niet-aanmelden van staatssteun noch op de vergoeding van de hierdoor veroorzaakte schade.

De tribunal zal het Hof van Justitie derhalve hierover de in het dictum opgenomen prejudiciële vragen stellen.

C. Bestaan van een mededingingregeling

- 50 Verzoekers betogen dat verweerders schuldig zijn aan het tot stand brengen van een mededingingsregeling met in wezen als doel, in de zin van het arrest van 14 maart 2013, Allianz Hungária Biztosító e.a. (C-32/11, EU:C:2013:160), de lasthebber ertoe te bewegen zijn contractuele verplichtingen niet na te komen en voor de verkoop van Adidas te komen tot een veel lagere prijs dan de echte marktprijs waarvan zij perfect op de hoogte waren, met de bedoeling de latere transacties voor de verkoop van de verworven aandelen tot stand te brengen, en wel ten nadele van de verkoper.

- 51 Crédit Lyonnais, haar dochterondernemingen, en onder meer verweerders, zouden dus onderling hebben afgesproken om met een koper één of meer akkoorden te sluiten, op grond waarvan een belangrijke fractie van de waarde van een transactie werd ingepalmd door die kredietinstelling en die koper, ten nadele van de verkoper.
- 52 De tribunal stelt dat, gelet op alle overgelegde informatie, deze verrichting zonder twijfel tot doel had de mededinging op de markt te beperken, aangezien andere potentiële kopers van Adidas niet werden gehoord.
- 53 Bijgevolg dient te worden nagegaan of de praktijken van de verweerders die betrokken waren bij het opzetten van de verrichting en de financiële portage, voor verzoekers wegens mededingingsbeperking schadelijke gevolgen hebben gehad.

5. Vragen

- 54 Om zijn vonnis te kunnen wijzen, acht de tribunal het derhalve noodzakelijk om op grond van artikel 267 VWEU en in het kader van een spoedprocedure, het Hof van Justitie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de navolgende vragen:
- Dienen de regels over de controle op concentraties waarin is voorzien bij de verordeningen nr. 4064/89 en nr. 139/2004 aldus te worden uitgelegd, dat een concentratie die is tot stand gebracht met schending van de verplichting tot voorafgaande aanmelding en opschorting, moet worden aangemerkt als een niet-aangemelde concentratie en welke zijn in voorkomend geval de juridische gevolgen van niet-aanmelding voor latere op grond van deze eerste concentratie verrichte rechtshandelingen? Dient, meer bepaald, een niet-aangemelde concentratie te worden beschouwd als „onverenigbaar” in de zin van de verordeningen nr. 4064/89 en nr. 139/2004?
 - Dient artikel 3, lid 5, onder a), van de verordeningen nr. 4064/89 en nr. 139/2004 aldus te worden uitgelegd, dat het aanhouden, gedurende meer dan een jaar en zonder toestemming van de Commissie, van deelnemingen door een financiële instelling, een kredietinstelling of een verzekeringsmaatschappij, resulteert in een met de gemeenschappelijke markt onverenigbare concentratie?
 - Welke juridische gevolgen verbindt artikel 3, lid 5, onder a), van de verordeningen nr. 4064/89 en nr. 139/2004 aan schending van de verplichting om, voor het aanhouden van effecten door kredietinstellingen, andere financiële instellingen of verzekeringsmaatschappijen, bij de Commissie om verlenging van de termijn van een jaar te verzoeken?
 - Dient naleving van het algemeen beginsel van rechtszekerheid aldus te worden uitgelegd, dat dit de mogelijkheid beperkt om op grond van het Unierecht op te komen tegen onrechtmatige verrichtingen, wanneer de onrechtmatigheid erg ver in het verleden ligt en zowel natuurlijke als rechtspersonen op grond van de onrechtmatige verrichting subjectieve rechten hebben verkregen? Openen de

vastgestelde schendingen van het Unierecht in voorkomend geval het recht om beroep tot schadevergoeding in te stellen tegen de verantwoordelijken voor de onrechtmatigheden?

- Dient de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie over de niet-contractuele aansprakelijkheid van de lidstaten aldus te worden uitgelegd, dat wanneer een financiële instelling die een onderdeel van de staat vormt het Unierecht schendt, deze staat verplicht is de slachtoffers van de onrechtmatigheid te compenseren, waarbij de gewone voorwaarden van het Unierecht gelden?
- Dient artikel 108, lid 3, VWEU, aldus te worden uitgelegd, dat vóór het arrest Stardust Marine een lening tegen een selectieve, preferentiële rentevoet die vergeleken bij de normale marktvoorwaarden een voordeel opleverde, kon worden geacht organiek afkomstig te zijn van „staatsmiddelen” omdat zij door een openbaar bedrijf werd verstrekt, zonder dat behoeft te worden nagegaan of de lening functioneel aan de staat kon worden toegerekend?
- Betekent de verplichting voor de lidstaten tot loyale samenwerking waarin artikel 4, lid 3, VEU voorziet, samen met het nuttig effect en de rechtstreekse werking van artikel 88, lid 3, EG (thans artikel 108, lid 3, VWEU), dat de bodemrechters verplicht zijn om ambtshalve aan te voeren dat staatssteun niet bij de Commissie is aangemeld en, in voorkomend geval, deze onrechtmatig te verklaren?
- Welke zijn de juridische gevolgen van in strijd met artikel 108, lid 3, VWEU niet bij de Europese Commissie aangemelde staatssteun, meer bepaald voor de geldigheid van aankooptransacties die mogelijk met die staatssteun zijn verricht?
- Dient artikel 108, lid 3, VWEU aldus te worden uitgelegd dat wanneer een openbare kredietinstelling haar kapitaal massaal selectief ten voordele van een andere bank mobiliseert, dit neerkomt op staatssteun?
- Dient artikel 101 VWEU, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie in zijn rechtspraak ALLIANZ HUNGARIA, aldus te worden uitgelegd dat een akkoord dat een lasthebber met andere ondernemingen sluit en tot gevolg heeft dat een wettelijke verplichting wordt geschonden, een overeenkomst is die naar haar strekking mededingingsbeperkend is, gelet op het feit dat het Franse recht een lasthebber verbiedt als koper van het door hem te verkopen goed op te treden en hem zowel een loyaliteitsplicht als een informatieplicht ten aanzien van zijn lastgever(s) oplegt?
- Is er sprake van schending van artikel 101 VWEU indien ondernemingen onderling hebben afgesproken een derde onderneming tegen een veel lagere prijs dan de marktwaarde te verwerven, wanneer een dergelijke verwerving schending veronderstelt, door een van de bij dit akkoord betrokken

ondernemingen, van de loyaliteitsplicht, de informatieplicht of ook nog van het verbod naar Frans recht om als lasthebber op te treden als koper van het goed?

- Is er sprake van schending van artikel 101 VWEU indien een akkoord tussen ondernemingen ertoe heeft bijgedragen dat de Europese Commissie informatie werd onthouden in verband met de verplichtingen voor die ondernemingen of bepaalde daarvan met betrekking tot concentraties (met name om deze aan te melden)?
- Is er sprake van schending van artikel 101 VWEU indien een akkoord tussen ondernemingen met name tot doel of tot gevolg had dat staatssteun niet naar behoren bij de Europese Commissie zou worden aangemeld.
- Dient artikel 3 van richtlijn 2014/104/EU aldus te worden uitgelegd dat de hierin bedoelde „volledige vergoeding” in casu overeenstemt met de huidige beurswaarde van Adidas?
- Dient, rekening houdend met alle relevante feiten in deze zaak, artikel 10 van richtlijn 2014/104/EU van het Europees parlement en de Raad van 26 november 2014 betreffende bepaalde regels voor schadevorderingen volgens nationaal recht wegens inbreuken op de bepalingen van het mededingingsrecht van de lidstaten en van de Europese Unie, of het doeltreffendheidsbeginsel dat in dit artikel wordt verwoord, aldus te worden uitgelegd dat het recht op vergoeding van de schade die het gevolg is van de door verzoekers aan de kaak gestelde inbreuken op artikel 101 VWEU, wel of niet als verjaard moet worden beschouwd?
- Aangezien voormelde richtlijn niet van toepassing is op schending van Unierechtelijke bepalingen met betrekking tot concentraties en staatssteun, welke Unierechtelijke regels dienen dan te worden toegepast ter zake van een eventuele verjaring van het recht op schadevergoeding en hoe moeten deze worden uitgelegd in het kader van de relevante feiten in deze zaak?